

Clani odbora: Smrtka, Skala, Zelinkova, Ludvick, Vitkovič, Stalmach za Čeh. — Szado, Kanarek, Smulikowski za Poljake. — Jelenc za Slovence. — Za novo pristopivše Hrvate je bil kooptiran tov. Opašić iz Pazina v Istri.

Tovariš Nowak želi na to novemu predsedniku Hajnemu mnogo sile v težkem delu, nakar izjavi predsednik Hajný, da bo vestno vršil svojo dolžnost.

6. Na koncu zborovanja so bili sprejeti še ti predlogi odbora:

a) Resolucija Skale, ki poudarja potrebo in važnost višje izobrazbe učiteljskega Slovanstva učiteljstva, združeno na obč. zboru delegatov Zveze slovanskega učiteljstva v Krakovu dne 23. julija 1912, izjavlja:

Ker stojimo v principu na stališču, da naj se povzdigne izobrazba učiteljstva ljudskih in meščanskih šol na reformiranih srednjih šolah in na akademskih pedagogijah pri visokih šolah, protestiramo kar najodločneje proti vsem namenom glede kakršnekoli reforme zavodov za izobrazbo učiteljstva, posebno pa proti smeri navzdol.

Na temelju splošne in načelne zahteve slovanskega učiteljstva smatramo za potrebno izjaviti, da Zveza slovanskega učiteljstva vidi kot popolnoma opravičeno in samoobsebi umevno, da se šolstvo vseh narodov v državi, torej tudi slovanskih, izpopolni od ljudskega šolstva do visoke šole, ki naj jih ustanovi država brez zavlačevanja in brez političskih pogajanj v takem številu, kolikor jih narod potrebuje.

b) O definitivnem nastavljenju nadzornikov (Skalický). Resolucija: Občni zbor delegatov Zveze slovan. učit. v Avstriji se zopet izjavlja proti definitivnemu nastavljenju nadzornikov in zahteva, da je učiteljstvo vseh ljudskih in meščanskih šol v vseh šolskih uradih primerno zastopano po svojih izvoljenih zastopnikih. Da se v vse šolske urade, posebno v deželne šolske svete in v naučno ministrstvo — pokličejo kot referenti le priznani strokovnjaki, ki iz lastne prakse poznajo vse kategorije šol, torej tudi ljudske in meščanske šole in da se na mesta deželnih šolskih svetov pokličejo šolski strokovnjaki.

d) Občni zbor Zveze slovan. učit. v Avstriji na oča odboru, da ukrene vse potrebno, da se vsi državni poslanci zavamejo za to, da se čim prej izpremeni § 55 drž. šol. zakona v smislu naučnega odbora drž. zbora, kakor tudi, da se izvrše drugi predlogi, ki so se sprejeli za zagotovljenje izboljšanja gmotnega stanja učiteljstva.

Na koncu je pozdravil tov. Popović v imenu svobodne kraljevine Srbije vse pričujoče, zakar se mu je tov. Nowak zahvalil. Zbor je zaključil predsednik Hajný in se je pri tem zahvalil za izvršeno delo.

V. Mošov, zapisnikarica pri obč. zboru.

Pripomba: Pred občnim zborom zvečer 22. julija je bil ravno v teh prostorih pozdravni večer, pri katerem so gostitelji izkazali prav presrečno prijateljstvo vsem, posebno Čehom, in so vse goste imenitno pogostili. Popoldne dne 23. julija so se odpeljali delegati v Velicko, kjer so se ogledali solne dole. Tam je najbrže po naročilu poljskih kolegov igrala kapela arije iz Prodanе neveste, narodne češke pesmi in nazadnje pri vožnji po jezeru „Kde domov můj. Večina udeležencev je šla domov dne 24. julija, nekateri so napravili izlet v Zakopane.

Stanje in gibanje slov. učiteljskih v zadnjih letih.

(Konec.)

Mariborsko učiteljstvo.

Maribor je srednje provincialno mesto, ki pa tvori sedež klerikalne stranke na

Stajerskem. Učiteljstvo je nemško-slovensko, vendar imajo večino Slovenci. Letošnje leto je na zavodu 122 Slovencev in 85 Nemcev. Vkljub temu pa so Nemci na boljšem, ker večina pride na učiteljstvo iz meščanskih šol, slovenski pa večinoma iz pripravljalnega tečaja in tem dela pozneje posebno nemščina preglavico. Poglejmo sredstva, ki jih nudi Maribor učiteljstvom v svrhosamoizobrazbe. Ima dvoje gledališč, slovensko in nemško, v prvem igrajo diletantje, ki pa ne zaostajajo za nemškimi igralci. Neprecenljive važnosti so za dijaka knjižnice. Pred nekaj leti je bilo v Mariboru v tem oziru jako slabo. Razen šolske dijaške knjižnice, ki pa ima po večini le dela starejših pisateljev, ni bilo nikake slovenske knjižnice. Zdaj je boljše. Obstoja „Ljudska knjižnica“ in poleg tega imajo učiteljstveniki pod pokroviteljstvom „Zveza štaj. učiteljev“ svojo lastno knjižnico. „Ljudska knjižnica“ je važna zaradi tega, ker ima poleg slovenskih tudi precej čeških, hrvaških in ruskih knjig ter jih lahko uporabljajo dolničniki, ki se uče katerega izmed teh jezikov.

Knjižnica mariborskih učiteljskih učiteljskih je bila ustanovljena leta 1904. in je nastala iz gole potrebe zaradi pomanjkanja slov. knjižnice. Letos šteje čez 300 knjig. Zastopani so vsi moderni in drugi važnejši slovenski pisatelji. Knjižnica pa je imela poleg knjig namen, in sicer: 1. vaje v govorništvu, 2. prirejanje diletantskih iger, 3. poučevanje dečkov pripravljalnega razreda v nemškem jeziku. Vaje v govorništvu so se vršile od knjižničnega postanka do zdaj. — V mariborskem „Narodnem domu“ so priredili združenim učiteljskim in gimnazijskim par predstav, pozneje pa prvič sami v Šoštanj leta 1907 in v Ptuj leta 1910 igr. „Divjega lovca“. — Poučevanje slovenskih dečkov pripravljalnega tečaja je imelo namen povzdigniti slovenski živelj na zavodu. Zda se je to opustilo, zakaj ni prinašalo tiste koristi kakor se je sprva mislilo. Čim bolj je fant, ki je nadarjen in priden, samostojen, tem bolje je! Kmalu se privadi tudi jeziku. Knjižnica je imela poleg tega še namen, oziroma ga še ima, da uvaža mlajše dijakke v domače razmere in slov. življenje, da jih varuje odtujevanja narodu.

Omenim naj še predavanja, ki jih prireja „Mariborska čitalnica“ in „Zgodovinsko društvo“.

H koncu še to, da se v zadnjem času prav lahko čuje prizadevanje klerikalcev, ki bi dobili radi posebno v pripravljalnem tečaju somišljenikov. Uspeha nimajo posebnega. V višjih letnikih so njih pripadniki izjeme. Fanatizma med mariborskimi učiteljskimi ni, kar je gotovo veliko vredno, zakaj najbolj zanesljiv voditelj v življenju je razum poleg jasnega in svobodnega prepričanja.

Goriško učiteljstvo.

Ko so leta 1909 koprski učiteljski prišli v Gorico, so jih takoj napredni gimnaziji in realci povabili na sestanek, da bi zasnovali skupno društvo. Sestavili so pravila in jih predložili učiteljskemu zboru na učiteljsku. Ta jih je seveda odbil ter pod pisane odbornike celo leto preganjal. Seveda je moralo potem vsako gibanje prenehati in v tistoletnem prvem letniku so dobili klerikalci večino.

Naslednje leto je bil ustanovljen orkester, ki je združeval v sebi vse gibanje goriških učiteljskih in pod čigar firmo so nadaljevali svoje delo v svrhosamoizobrazbe. Orkester je priredil več koncertov v prid „Dijaški kuhinji“ v Gorici, ki so se obnesli vsi izredno dobro. Pozneje so stopili napredni učiteljski v stik z organizacijo naprednega goriškega učiteljstva, ki jim je najelo sobo, kjer so imeli orkestrove in pevске vaje. Isto društvo jim je tudi plačevalo najemnino za instrumente.

Za avgust imam lep načrt — Monakovo in Inomost. Prof. B. me je baš danes aviziral o tej poti. Lepa pot v Monakovo, res lepa, toda tisti „konflikti“ stoje kot mrki kerubini pred čarobnim vrhom bajne Armide in ne puste, da bi stopil vanj Rinaldo.

Morda pa mi bodo bogovi milostni. Starih telk imam cel tucat in vsaka ima polno nogavico svetlih talarjev in cekinov na dnu škrinje. Kaj bi stara tetka s svetlimi talarji in cekini v škrinji? Nisem še pozabil, kako sem znal včasih kot študent odvezavati tetkam tiste nogavice. Stare strune bom napel, lepo bom pisal, tako lepo, da pojde do solz. Stare tetke naj le malo pojokajo, zato pa naj ostane nam mladim več veselja; ali ni tako prav? — Le pojdi, Rinaldo, v vrt Armide, vse polno slov ima Bogomir Bouillonski, da jih pošlje potel...

Počitnice so vse, kar imamo lepega v našem bednem stanu. Bog nam živi še stare tetke s svetlimi penezi v nogavicah! Če napumpam vsako za en bankovec, pa Ti bom jeseni pravil o lepi Bavarski in Tirolski.

Vesele počitnice!

Tvoj Vilko.

S., dne 27. VII. 1912.

Nameravali so se tudi v velikem številu z orkestrom vred udeležiti II. abiturientskega sestanka, kar pa je, žal, zaradi nekaterih nepravil izostal. Konec leta pa so priredili glasbeno-zabaven večer, ki se je sijajno obnesel.

Drugo leto, 1911—1912, se je delo nadaljevalo, in dovolilo se jim je celo, da so smeli vaditi orkester v šoli. Ravnateljstvo je nadalje dovolilo tudi prireditve koncerta v „Trgovskem domu“ in sodelovanje pri raznih narodnih društvih.

Učiteljsko društvo je šlo tudi letos učiteljskemu ves čas na roko ter je z gmočno podporo omogočilo, da so se mogli v tako lepem številu udeležiti abiturientskega sestanka. Bodi mu izrečena srčna zahvala in želja, naj tudi vbodoče ne zapusti svojega naraščaja!

Goriški učiteljski tako tudi jako pridno zbirali za Ciril-Methodovo družbo in so letos nabrali že drugi kamen zanj.

Omeniti je tudi, da so pridno gojili telovadbo. Goriški „Sokol“ jim je proti odškodnini odstopil dvorano, kjer so imeli dvakrat na teden telovadbo. Obiskovalo jo je redno povprečno 35 telovadcev.

To je kratek pregled delovanja goriškega učiteljskega.

Ljubljansko učiteljstvo.

Za ljubljansko učiteljstvo velja po večini vse, kar sem omenil že pri splošnem poročilu. Omenim naj le, da je tvorilo centralno našega gibanja in je v Ljubljani bil tudi „Pripravljalni odbor“ za abiturientski sestanek.

Kar se tiče samoizobrazbe, smo imeli na razpolago kaj več, kakor učiteljski v drugih mestih. Ker je šolska knjižnica jako uborna, smo posekali Simon Gregorčičovo knjižnico, „Licealno knjižnico“ in zaradi pomanjkanja pedagoške knjižnice na učiteljsku pedagoško knjižnico, ki nam jo je dala na razpolago „Zaveza“ in ki šteje okrog 1000 knjig.

Obiskovali so tudi predavanja „Akademije“ ter drugih društev ter ruski, češki in italijanski krožek.

Imeli so, kakor prejšnje leto v šolski telovadnici telovadbo po sokolskem načinu, odpadlo pa je letos, žal, obiskovanje kurza „Glasbene Matic“. Vendar se bo drugo leto to spet uredilo.

Treba bi bilo omeniti še gmočno stanje ljubljanskih učiteljskih. Ker sem pa to deloma že storil v splošnem poročilu, omenim naj samo to, da se resno misli pomagati učiteljskemu tudi v gmočnem stanju. Morda se bo dalo pozneje razširiti delokrog „Učit. sklada“. Seveda bo vsem tem neprimlikam konec, ko bo sezidan „Učiteljski konvikt“.

Važno je na vsak način, da bo kmalu rešeno vprašanje socialnega stanja učiteljskih. Da se reši ugodno, morajo pač pomagati merodajni faktorji, ker to je tako rekoč njihova dolžnost. In tudi najvažnejša naloga abiturientskih sestankov je, izboljšanje socialnega položaja slovenskega učiteljskega naraščaja.

Resume.

S tem je končano splošno in podrobno poročilo našega stanja in gibanja. Videli smo precej uspehov našega dela, ali videli smo tudi, da ga še več čaka.

Mirovali in lenarili nismo, zavedali smo se, da je v delu življenje, da ima človek v boju moč. Mirovati tudi v bodočnosti ni naš namen, da, obeta se nam veliko več dela, kakor dozdaj. Ne strašimo se ga, ker smo ga vajeni! Še manj pa se strašimo nasprotstva od strani klerikalcev, ker vemo, zakaj so nam nasprotni. Z nepozabnim Aškercem lahko zakličemo: Mi vstajamo, a vas je strah!

K referatu so bile sprejete soglasno sledeče resolucije:

Učiteljski naraščaj, zbran na III. shodu jugoslovanskih naprednih učiteljskih abiturientov in abiturientk dne 16. julija v Mestnem domu v Ljubljani, pozivlje:

1. učiteljski naraščaj, da deluje tudi vbodoče v isti smeri in na istih temeljih, kakor smo delovali skupno do sedaj;

2. pozivlje še nadalje učiteljsko vseh jugoslovanskih kronovin, da se tudi nadalje zanjima za razvoj svojega naraščaja z isto vnmemo in požrtvovalnostjo, kakor se je pričelo zanimati zanj prav v zadnjem času.

3. Učiteljske organizacije se pozivljejo, da vplivajo na učiteljsko ravateljstvo, da ta puščaj v svobodnejšo roko učiteljskemu naraščaju pri vzgoji in izobrazbi; vodstvo učiteljstva pa se pozivlje, da skrbi zato, da se učiteljski naraščaj vsaj o tehničnem ustroju naših organizacij temeljito pouči.

4. „Učiteljski sklad“ nam je smatrat za važen faktor vsega učiteljskega gibanja, ki omogo-

čuje samoizobrazbo in gibanje učiteljskega naraščaja, prirejanje shodov učiteljskih abiturientov in ki ima služiti za podlago zasnovanja glasila učiteljskega in učiteljskega naraščaja s programatično točko, informiranje in razmotrivanje programatičnih točk naprednega učiteljstva in informativne organizacijske razprave in razprave strogo stannovskih zadev, oziroma izdajanje brošur, ki imajo to nalogo.

Deška mešč. šola v Ljubljani je nujno potrebna.

(Dalje.)

9. Potreba meščanske šole za Ljubljano.

Iz povedanega je razvidno, da so meščanske šole velike važnosti in korist, in ljubljansko prebivalstvo trpi škodo z ozirom na razvoj obrti, ker še nima meščanske šole. Pomanjkanje meščanskih šol je največ krivo, da dere pri nas vse v srednje šole. Posamezni razredi so zaradi tega prenapolnjeni, vsled česar trpi pouk, učenci pa zaradi nezadostnega predznanja zaostajajo in izostajajo. Taki otroci bi pa lahko prav dobro napredovali v meščanski šoli ter bi bili izvrstna pridobitev za našo obrt in trgovino, tako so pa brez pravega znanja nekaki propadli dijaki ter se obesijo tam, kjer se le morejo, da si s silo prislužijo košček vsakdanjega kruha, če se niso popreje že popolnoma pogubili ter postali malovredna in nevarna bitja v človeški družbi.

Kako se pogube dijaki na srednjih šolah brez doseženega cilja, nam kaže tale primera:

Leta 1889. se je vpisalo v tukajšnjo realko v prvi razred 114 učencev. Od teh jih je prišlo v drugi razred 70, v tretji 48, v četrti 38, v peti 21, v šesti 15 in v sedmi razred pa 14 dijakov!

Isto leto je vstopilo v tukajšnjo višjo gimnazijo v prvi razred 221 učencev; na koncu leta jih je bilo samo še 130, ki so dosegli učni smoter; v peto šolo jih je prišlo samo 21 in maturiralo jih je pa od 221, ki so se vpisali v prvo šolo, samo 18!

Posebno močno izostajajo dijaki v spodnjih štirih razredih. Omenjeno leto jih je izostalo v prvih štirih razredih na realki 93, na gimnaziji pa 190! Vsi ti propadli dijaki bi gotovo prav dobro izhajali v meščanski šoli, ko bi jo imeli.

Opotrebimeščanske šole za Ljubljano se je govorilo že pri seji občinskega sveta dne 18. julija 1899. leta, ko je šlo za ustanovitev in zgradbo III. mestne deške šole. Potrebo III. mestne deške ljudske šole in pa hkrati pod eno streho ustanovitev deške meščan. šole sta toplo zagovarjala občinska svetnika dr. Lovro Požar in poročevalec J. Dimnik. Seveda so se čuli tudi nasprotni, celo šaljivi glasovi proti III. mestni šoli in proti meščanski šoli. Te glasove je pa krepko zavrnil odličan član občinskega sveta, rekoč: »Ni umestno šaliti se s šolo in še manj umestno pa, da bi prešli preko tako važnega in resnega vprašanja na dnevni red, ker je očitno in dokazano, da se rešitvi tega vprašanja ne bomo smeli izogniti.«

10. Šola je temelj bodočnosti vsakega naroda in vsake dežele.

Stara resnica, ki je veljavna tudi za sedanje čase, je: »Šola je temelj bodočnosti vsakega naroda in vsake dežele.« Ta resnica se poudarja pri omikanih ljudeh že od pamtiveka, naglašja se dandanes in naglašalo se bo tudi vbodoče, zakaj človeštvu je namen, da se izpopolnjuje in napreduje.

Tudi narodom in deželam, ki so se pospele na visoko stopnjo kulture, tudi tem narodom in deželam je dolžnost, da skrbje za svoje šolstvo ter doprinesejo žrtve zanje, zakaj zakon narave v boju za obstanek je tak, da tisti narod, ki ne napreduje, že nazaduje prav zato, ker ne napreduje, in tisti, kdor ni zato, da bi se udeležil te tekmovalne delavnosti, ta si je že sam podpisal smrtno obsodbo. Te resnice se zavedajo najintenzivneje ravno oni narodi in tiste dežele, ki so napredovale najbolj. S pomočjo omike jim je dozorel pravi smisel za svoje potrebe in za pogoje svojemu obstanku.

Cuditi se je, da prav prebivalci tistih narodov, dežel in mest, katerih obstanku ne preti nevarnost, toliko žrtvujejo za svojo izobrazbo, za svoje šolstvo. In vendar ni to nič čudnega; vse to je le prenaravno. Neveden človek navadno ne ve, česa mu treba; omikan človek pa ne pozabi na ničesar, kar mu treba, in sicer ne samo zato, da se ohrani na dosežani stopnji, ampak da se popenja vedno višje.

Šola je temelj bodočnosti vsakega naroda, vsake dežele, vsakega posameznika. Dolžnost ljudskih zastopnikov v deželnih in občinskih zastopih pa je, da

polože dober temelj za razvoj šolstva. Tudi nas vseh, ki sedimo v tej zbornici, je dolžnost, da skrbimo za ljubljansko šolstvo tako, da se bo brez zadržal lahko razvijalo ljubljanskemu prebivalstvu v korist ter se v ta namen ne strašimo, doprinasati potrebnih in neizogibnih žrtv. Denar, izdan za šolstvo, ni zavržen, ampak se obrestuje bolje, kakor kakršnokoli naprava.

11. Mnenje strokovnjaka o potrebi meščanske šole.

Potrebo meščanske šole za Ljubljano je poudarjal tudi c. kr. dež. šolski nadzornik g. Fr. Levcež že l. 1898., ko je v imenu c. kr. mestnega šolskega sveta kot tedanji okr. šolski nadzornik za Ljubljano sestavil stavbni program za III. mestno deško šolo. V tem poročilu pravi gosp. nadzornik med drugim to-le:

»Sestavlja ta stavbni program sem se ravno tako kakor pri šentjakobski šoli oziral na to, da bo vendar že enkrat treba misliti tudi na ustanovitev deške meščanske šole, ki bi dobila potrebne prostore lahko tudi v novem poslopju III. mestne deške ljudske šole. Po mojih mislih se vprašanje o ustanovitvi deške meščanske šole v Ljubljani ne da več spraviti z dnevnega reda, ker smo Kranjci v tem oziru zaostali celo za Dalmacijo in Bukovino, in je Ljubljana zdaj edino deželno stolno mesto v Avstriji brez javne meščanske šole. Oziraj na naše obrtne šole in učiteljske, na prenapolnjene srednje šole in na splošni napredek ljudskega šolstva ljubljanskega nas silijo uvaževati tudi vprašanje zaradi mestnih javnih meščanskih šol. Ako pa se zida že posebno poslopje za III. mestno deško ljudsko šolo, kaže to poslopje zidati tako razsežno, da se v njem prejalislej nastani tudi deška meščanska šola. (Konec.)

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Delegate je prijavilo:

XXIV. Radovljiško učiteljsko društvo: 114. Avgust Jensko, učitelj — Bled. 115. Egidij Schiffer, učitelj — Jesenice. 116. Ivan Šega, učitelj — Radovljica. XXXV. Učiteljsko društvo za ptujski okraj:

117. Valentin Kajnik, učitelj — Ptuj okolica. 118. Alojzij Selinšek, učitelj — Sv. Barbara v Halozah.

Ker je tovariš Ciril Vizjak, delegat Slovenskega učiteljskega društva za kočevski okraj, zadržan, zastopa društvo v delegacijski seji tovariš Franc Štefančič, nadučitelj v Velikih Laščah.

Vodstvo Zaveze.

Tajnik: Vilbald Rus. Predsednik: L. Jelenc.

Štajersko.

Gornjegrajsko uč. društvo zboruje dne 15. avgusta t. l. točno ob 10. uri v šoli na Ljubnem po sledečem vzpostredu: 1. nagovor predsednikov; 2. zapisnik zadnjega zborovanja; 3. dopisi; 4. poročilo o skupščini "Zveze", poročila tov. Zemljic ml.; 5. poročilo o skupščini "Zaveze", poročila tov. Burdian; 6. predavanje tov. Kelca "Kako se vzgojijo značaji?" 7. Slučajnosti. Glede kosila se je pravočasno oglašiti pri tov. Sotlarju na Ljubnem. K polnoštevlini udeležbi vabi odbor.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 1. avgusta ob jako lepem številu rednih udov. Posebno se je odlikoval nežni spol. Vsa čast!

O zborovanju Zveze v Ptuj je poročal tov. M. Lešnik ter žel za svoje krasno, nad vse stvarno poročilo vsestransko pohvalo. Naprosil se je, da priobči svoje poročilo na zborovanju v "U. T."

O pomenu psihologije v vzgoji je poročal tov. Selinšek. Tudi ta referat je bil dober.

Učiteljstvo se je izreklo za stalno nameščenec šol. nadzornikov. Delegatom se je naročilo, naj pri Zavezinem zborovanju v Celju stavijo predlog, da se ta točka črta z dnevnega reda, sicer pa imajo glasovati za stalno nameščenje. Delegatom sta se volila tovariša Valentin Kajnik in Alojz Selinšek. K.

Književnost in umetnost.

Silko slov. pesnika Antona Aškercja je izdalo upravnštvo "Slov. Ilustrovanega Tednika". Slika je jako lepa, 47/63 cm velika in dvobarvna ter bo v okras vsaki sobi kakor tudi gosposkemu salonu. — To je že 4. slika, ki jo je izdal "Slov. Ilustrovani Tednik" in sicer je izdal slike Prešerna, Gregorčiča, Jurčiča in sedaj Aškercja. V nobeni slovenski hiši bi naj ne manjkale te slike; zavedni Slovenci, okrasite si svoja stanovanja s slikami svojih velmož,

saj narod, ki ne spoštuje svojih zaslužnih mož, ni vreden, da so se mu rodili! — Naročniki "Ilustrovanega Tednika" dobe omejene slike brezplačno; naročite se torej na "Ilustrovani Tednik" in razširjajte ga!

Zvonček objavlja v svoji zadnji številki to-le vsebino: 1. Sambom: Rak in Škrat. Pesem. — 2. Cvetko Gorjančev: Iz mojega albumčka. Slike iz otroške dobe. — 3. Ivan Erbežnik: Zlata ptička. Podoba. — 4. Andrej Rapč: Na paši. Pesem. — 5. Cvetko Gorjančev: Tihe pesmi. Pesmi. — 6. Pastir. Podoba. — 7. Lad. O.: Uvedba splošnega časa. Poučen spis. — 8. Tone Rakovčan: V jutru. Pesem. — 9. Kristina Kešetova: Slovenka sem! — 10. Sambom: Pesem o ptički. Pesem. — 11. Ljubi domovino svojo! Pesem. — 12. Na počitnicah. Podoba. — 13. Ivo Trošt: Zbrani pevci. Povest. — 14. Tone Rakovčan: Novi zvonovi. Povest. — 15. Mirka, Vlasta in Dora v obljubljeni deželi. Podoba. — 16. Cvetko Gorjančev: Zelena koblica. Pesem. — 17. Cvetko Gorjančev: Slovo. Pesem. — 18. K. Str. Kakao. Prirodopisni spis. — 19. Sambom: Ribica zlata. Pesem. — 20. Sambom: Imam še pesem... Pesem. — 21. Cvetko Gorjančev: Ej, ti muren! Pesem. — 22. Pouk in zabava: Iv. Kiferle: Ciganček sirota. Pesem. — Božena Šotolova: Besedna naloga. — Rešitev in rešilci. — Največji železniški most. — Še nekaj iz Novega Jorka. — 400.000 mark za zgradbo zavoda za preiskovanje raka. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Jako zanimive slike priobčuje zadnja številka "Ilustrovanega Tednika", namreč: Bilov nataknil slovečega zrakoplovca Latham; odkritje spominske plošče S. Gregorčiču (2 sliki); vstaja v Albaniji; Turška vojska uduši s silo vstajo pri Pristinu; mož z dvema siccama Peter Labič, najmočnejši človek na svetu, imenovan "Samson II."; cesar v Ištu; "Padar" v Celovcu: župnik Arnuš z igralci in igralkami iz Borovelj na Koroškem; podružnica GMD. za Savo, Javornik in Koroško Belo; narodna godba v Št. Ilju pri Turjaku blizu Slov. Gradca itd. — "Slov. Ilustrovani Tednik" se čedalje lepše razvija in bi naj ne manjkalo v nobeni slovenski rodovini, ker nudi vsakomur obilo zanimivega gradiva.

Učiteljski konvikt.

Darovi. Tov. Rudolf Horvat, nadučitelj v Trnovem na Notranjskem, 10 K, namesto venca na grob nepozabne vsakine Jelke Bezeg, učiteljeve vdove na Gočah. Tov. Josip Žirovnik, nadučitelj v Gorjah pri Bledu, 10 K namesto venca na grob vsakine M. Peternele na Bledu; gospa Franja Vrabelj iz Ljutomer, 10 K. Vydrova tovarna hranil po priporočilu tov. Avg. Korbarja 3 K; g. Friderik Stöger, trgovec v Krškem, 1 K. Hvala!

Letnino so plačali: tov. Leopold Morela iz Metlike; tov. Klotilda Kunasz iz Suhorja pri Košani na Notranjskem; Miroslav Govekar, učitelj pri D. M. v Polju. Hvala!

Kranjske vesti.

— Iz deželnega šolskega sveta. V seji 2. avgusta so bili na ljudskih šolah imenovani: Franciška Pogačar v Bukovico, Regina Okorn v St. Jur pod Kumom, Karolina Rigler v Sv. Gregor, Gabrijela Ažman v Igovas, Karolina Zupančič v Križe pri Trziču, Alojzij Potočnik na II. mestno deško šolo v Ljubljani, Marija Grobovšek v Št. Lenart pri Škofji Loki, Marija Ažman v Litijo, Ana Harbich v Dol, Melanija Fajdiga v Šmartno pri Kranju, Marija Lončarič v Moravče, Franc Samec v Polje, Andrej Pogačar v Kamnik, Adela Pogorelec v Trzišče, Hermina Pelan v Šp. Šiško, Jožef Gorišek na Sv. Goro, nadučitelj Franc Ivanc v Kranj, Justina Modic v Šmarjeto, Franc Jurečič in Angela Kumelj v Štrekljavec, Josipina Ahačič v Dragatuš, Ivan Šmajdek na Krtino. Stalno se namesti in dobi naslov profesorja Hugo Podrasek in dr. Vladimir Winter, oba na državni gimnaziji z nemškim učnim jezikom v Ljubljani; dr. Franc Sturm na državni realki v Ljubljani; veroučitelj Franc Watzl na državni gimnaziji v Kočevju; veroučitelj dr. Ciril Ažman na državni gimnaziji v Novem mestu. V VII. činovni razred pride dr. Valentin Korun na I. državni gimnaziji v Ljubljani.

— Šviga — švaga. G. F. Lončar, na Rakovniku je poslal "Slovenca" izjavo, da on ni bil nikdar naprednega mišljenja in da je v resnici član Slomškove Zaveze. — G. Lončar je napravil s tem veliko luknjo v — vodo. Kdo pa da kaj na izjavo moža, ki je v stalni službi vrgel puško v koruzo, vse popustil in pribežal domov k materi! — Na biološko metodo se pa gosp. Lončar vendar razume. So namreč neke razumne živali, ki si rane zdravijo s tem, da si jih lijejo. To zdravljenje je baje jako uspešno! Treba je le gladekega jezika in nekoliko prakse. — Lončarjevo nazadnjaško

mišljenje je dokumentirano tudi z družbo, ki z njo občuje. Naj še glede tega poda primerno izjavo!

— Lep patron! V "Slovenca" od pretekle srede citamo to-le famozno izjavo: "Na dopis Učiteljskega Tovariša št. 30 z dne 26. junija 1912 pod naslovom: Nadzornik Maier proti naprednim učiteljem, izjavlja podpisani, da ni bil nikdar naprednega mišljenja ter je v resnici član Slomškove Zveze. — Fran Lončar, učitelj." Temu ubožnemu izpričevalu neznanega gospoda Lončarja nimamo dosti dostavili. V dotični notici nismo nikogar navedli imenoma, vendar se je zdelo vrluemu vojsčaku Slomškove Zveze potrebno javnosti povedati, da ni bil nikdar naprednega mišljenja. Logično se da torej sklepati, da je bil, je in ostane nazadnjak non plus ultra, pravi protitip klerikalnega pedagoga! Klerikalci vedno govorijo, da so samo oni resnični naprednjaki, sedaj pa pride Lončar in izčenca golo resnico! Uboga gmajna!

— Imenovanje učiteljic. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda je imenovalo v seji 2. avgusta t. l. za učiteljice na družbenih deklisih šolah v Trstu učiteljice: Ano Gantar, Klotilda Burger, Vido Kersnik, Erno Rozman, Marijo Heren, Marijo Pfeifer, Marijo Kmet, Mileno Rohrmann, Marijo Baran, Jožico Trdina, Amalijo Hartman in Minko Modic. Pri tej seji je imenovalo vodstvo tudi še za suplento Ano Črna-gojcovo in za suplenta učitelja Mrška. — O priliki bomo povedali, kako so ob tej priliki uvaževali želje tistega učiteljstva, ki dandanes skoro največ deluje za družbo, da na korist družbe zanemarija celo svoje lastne ustanove.

— Srebrno poroko je obhajal dne 8. t. m. naš vrli tovariš Janko Likar, učitelj v Ljubljani, in soproga Marija, rojena Čerinova. Želimo jim vsaj še enkrat toliko zadovoljnega rodovinskega življenja! Živela!

— Naše enorazrednice. Na Kranjskem je c. kr. okrajni šolski nadzornik, ki ob vsaki priliki poudarja važnost enorazrednic. Ob neki okrajni učiteljski konferenci je rekel, da bi se morali nastavljanje na enorazrednice najboljši in najizkušenejši učitelji, ki naj bi bili bolje plačani od drugih učiteljev. Prav! Toda kako se godi? Pred kratkim se je zgodilo, da je bila razpisana služba enorazredničarja za definitivnost. Zahlevala se je možka učna oseba. Kompetirala sta dva: en možki, odlični učitelj s pohvalnim dekretom, ki deluje uspešno že blizu 20 let, in mlada učiteljica, bivša samostanska gojenka, ki je komaj položila izpit učiteljske usposobljenosti, in glejte: službo je dobila gospica učiteljica! Pojdite raketom žvižgat s doslednostjo in pravico.

— Društvo "Mladika". Upravni odbor "Mladike", ki je bil na zadnjem občnem zboru dne 6. julija t. l. vnovič z vzklikom potrjen za dobo treh let, se je tako-le konstituiral: Predsednica: Franja dr. Tavčerjeva; podpredsednica: Pavla Levčeva; tajnik: Evgen Lah; blagajničarka: Filomena Senekovičeva; ekonomka: Silva Lahova; odbornice: Cecilija dr. Korunova, Josipina Macherjeva in Marija Wessnerjeva.

— Tečaj za uporabo sadja in zelenjadi priredi kranjska kmetijska šola na Grmu od 9. do 13. septembra s sledečim vzpostredu: V ponedeljek, 9. septembra, od 2.—4. ure: Pomen konzerviranja sadja in zelenjadi. Vzroki pokvarjenja sadja. V torek, 10. septembra, od 8.—10. ure: dopolne: Kipenje. Kisanje zelenjadi. Konzerviranje zelenjadi v kozarcih in puščicah. Od 10.—12. ure: praktične vaje v šolski kuhinji. Popoldne od 2.—4. ure: Naprava mezge (zalzna), mozge (povidla) in zdriza. Od 4.—6. ure: Praktične vaje v šolski kuhinji. V sredo, 11. septembra, od 8.—10. ure: dopolne: Vlaganje sadja v kozarce (naprava kompota). Shranjevanje sadnih konserv. Od 10.—12. ure: Praktične vaje v šolski kuhinji. Popoldne od 2.—4. ure: Naprava soka iz jagodičevja. Od 4.—6. ure: Praktične vaje v šolski kuhinji. V četrtek, 12. septembra: Dopoldne od 8.—10. ure: Sušenje sadja in zelenjadi. Od 10.—12. ure: Praktične vaje v sušenju. Popoldne od 2.—4. ure: Obiranje in spravljjanje (shranjevanje) sadja. Vlaganje sadja v zaboje, košarice in sode v svrhu kupčije. Od 4.—5. ure: Praktične vaje v sadovnjaku in sadni kleti. V petek, dne 13. septembra: Dopoldne od 8.—10. ure: Naprava sadjevca (mošta). Naprava octa. Od 10.—12. ure: Praktično razkazovanje v vinski kleti. Popoldne od 2.—4. ure: Ravnanje s sadjcem, boleznimi sadjevca in ravnanje s pokvarjenim sadjcem. Od 4.—5. ure: Praktične vaje v vinski kleti. — Predavanje od 9.—12. septembra so namenjena v prvi vrsti našim gospodinjam in dekletom. Tečaj se je udeležiti vseh 5 dni ali pa tudi samo prve 3 dni ali pa tudi zadnja dva dneva. Ker se sprejme z ozirom na praktične demonstracije le omejeno število udeležencev, se je treba prijaviti do 26. avgusta. Od daljenim in podpore potrebnim udeležencem s Kranjskega, ki za podporo pravočasno prosijo, povrne ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in za prehrano po

2 K na dan. Vendar se izplača podpora le tistim, ki se jim je izrečno dovolila. Priglasilo je pristaviti tudi, katere dneve se misli dotičnik tečaja udeležiti.

— Šolski izlet iz Banjaloke ob Kolpi v Ljubljano. Že več tednov smo gojili iskreno željo, da bi si ogledali našo stolic, našo lepo belo Ljubljano, in slednjič se nam je po požrtvovalnosti prijateljev mladine in učiteljstva tudi posrečilo. — Ob krasnem vremenu, med živahnim popevanjem narodnih pesmi in kllici "Živio!" so drdarili dne 18. julija vozovi čez daljne kočevske hribe proti Kočevju. Naši vrli možje gg.: Kajfež, c. kr. poštar, Jos. Kajfež, vinski trgovec, mesar Anton Butina in trgovec Matija Kajfež, so prepeljali 54 otrok v spremstvu učiteljstva 22 km daleč do železniške postaje in prišli zopet ponje. — S tem činom so si zagotovili trajen spomin med nežno deco s čutili globoke hvaležnosti do svojih prijateljev. — Radost in veselje, zanimanje za lepoto naše domovine je raslo vedno bolj, kolikor bolj smo se bližali lepi Ljubljani. Na dolenskem kolodvoru je bil že pripravlen tramvajski voz in nas ob prijaznem sodelovanju g. uslužbenca odpeljal po mestu do Vodmata in nazaj do južnega kolodvora. Otroci se niso mogli načuditi znamenitostim našega stolnega mesta, krasni leži, impozantnim stavbam itd. — Po odpočitku v gostilni g. Kosove smo odšli v sloveči elektroradiograf, kjer so se predstavljale krasne naravne slike in tudi zabavnih komičnih prizorov ni manjkalo. Z večerjo, zajtrkom in kosilom smo bili izborno postreženi v dijaških prostorih "Domovine". Hvala lepa slav. društvu za odstop lokalov, hvala osobito pa gospe Čarmanovi za prijazni prav materinski sprejem šolarjev, cenjeni gđ. Fani Čarmanovi in drugim za tako presrečno ljubezno postrežbo in za pomoč pri izprevodu med ogledovanjem mesta! — Po večerji so se otroci zabavali na ljubljanskem Gradu, občudovali krasote mesta in okolice in si nato izmed mestnih cerkva ogledali šentjakobsko cerkev. — Izreden užitek je pa bila zanje električna razsvetljava, naravnost osupneni so pa bili, ko je pred znano, rodoljubno gostilno Ferlinčev stopil med nje g. ravnatelj trgovske šole E. Mahr, jih obdaril z raznim pecivom, sprejel učiteljstvo nad vse prijazno in pripomogel k izlezu s prispevkom 20 K. Vrluemu prijatelju mladine in učiteljstva vsa čast! — Slavni mestni magistrat je odstopil za prenočevanje prostor I. mestne šole in oskrbel 60 postelj brezplačno. Zato izredno naklonjenost, brez katere bi bila ta prireditve nemogoča, se zahvaljuje podpisani najiskrenejše zlasti gosp. dr. Ivanu Tavčarju, gg. ofic. Šebeniku, svetniku Lahu in vsem onim, ki so pripomogli k nadzorovanju v šol. poslopju. Po izletu pod Tivoli prihodnjega dne smo si ogledali tudi dež. muzej. G. profesorju za temeljito vsestransko pojasnjevanje zbirk najiskrenejše zahvala, kakor tudi g. za dek. oddelek. — Končno so nas sprejeli tudi v "Učiteljski tiskarni". Ta poset je bil za otroke nekaj posebnega, interesantnega, tako da naj nihče pri sličnih izletih ne zamudi to priliko. Hvala lepa tovarišu Likarju, ki nas je vodil okrog g. stavcev in nam razlagal najnovjše, naravnost čudovite stroje. — Le prehitro je minul kratko odmerjeni čas in da nam ostane ta pomembni izlet, ki smo ga priredili iz tako daljnega kraja, v trajnem spominu, smo se pustili tudi slikati pri fotografu g. Rovšku. — Zopet okrepčani in izborno postreženi pri gospe Čarmanovi smo se odpeljali proti Dolenjski, veseli in zadovoljni z lepimi spomini na našo jugoslovansko stolic. — Izvršilo bi se bilo vse v najlepšem redu, le da se ni v Kočevju lotilo nekega dečka domotožje, ki nam jo je popihal skrivaj čez kočevske hribe proti Banjaloki. — Tako se je brez vsake nesreče dovršil ta daljni izlet, ki je bil v zvezi z nemalo odgovornostjo, skrbmi in pripravami. Pri tem se mi je spominjati tudi gg. žel. uradnikov, ki so mi šli v vseh zadevah drage volje na roke. — Torej le požrtvovalnim, šoli naklonjenim faktorjem gre zahvala za častni izid. Zato pa ostanejo vaša plemenita dejanja ovekovečena v srhch nežne madine, ki bo vedela vsekdar ceniti vaš trud, vašo požrtvovalnost in se s ponosom ozirala na svoje prijatelje. Čast vam! Živeli! Potokar Franc, nadučitelj.

Štajerske vesti.

— Šestrazredna ljudska šola v Središču priredi dne 15. avgusta 1912 na šolskem telovadišču v Središču Slomškovo slavnost v spomin 50letnice njegove smrti. Vzpostredu obsega v dveh oddelkih poleg pozdrava in slavnostnega govora pevske, glasbene točke, deklamacije in dramske prizore. Pevske točke se proizvajajo s spremljevanjem klavirja in harmonija. Med odmorom svirata gospodični Brandlovi iz Maribora (gosli in klavir). Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstopnina: stojšča 30 h, sedeži 80 h. Čisti dohodek se uporabi za šolske namene. V slučaju slabega vremena se vrši slavnost v šolskih prostorih.